

24.10.2024

POL-2024-129100

Puolustusministeriölle
VN/30610/2023

Keskusrikospoliisin lausunto työryhmän mietinnöstä: luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetun lain muuttamisesta

Tausta

Puolustusministeriö on pyytänyt 2.9.2024 päivätyllä lausuntopyynnöllä Keskusrikospoliisilta lausuntoa otsikkokentän asiassa.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan on kirjattu tavoite, jonka mukaan hallitus tarkastelee EU- ja ETA-alueen ulkopuolisten tahojen kiinteistönhankintaa ja -hallintaa koskevan sääntelyn riittävyttä. Lisäksi hallitus selvittää mahdollisuudet nykyistä tehokkaampaan jälkikäteiseen puuttamiseen ja kontrolliin yhteiskunnan turvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta keskeisen omaisuuden osalta.

Esityksen tavoitteena on suojata Suomen kansallista turvallisuutta rajoittamalla sellaisten EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolisten kansalaisten kiinteistönhankintaa Suomessa, joiden kansalaisuusvaltion Euroopan unioni on päätöksessään todennut loukanneen toisen valtion alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä ja lisäksi tämän kansalaisuusvaltion arvioidaan voivan aiheuttaa uhkaa Suomen kansalliselle turvallisuudelle. Ehdotettujen säännösten tarkoituksena on aiempaa paremmin estää kiinteistöjen avulla mahdollisesti muuttuneessa turvallisuustilanteessa tapahtuva vihamielinen laaja-alainen vaikuttaminen Suomessa, samalla perusoikeuksia kunnioittaen.

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi

Keskusrikospoliisi on ollut edustettuna luonnoksen hallituksen esitykseksi laatineessa työryhmässä ja yhtyy työryhmän näkemyksiin.

Kuten työryhmän mietinnössä todetaan, Venäjän Ukrainassa käymän hyökkäyssodan pitkittyminen, Suomen liittyminen Natoon ja Venäjän hybriditoimet Suomen ja Venäjän välisellä rajalla antavat aihetta kehittää kansallisen turvallisuuden suojaamiseen liittyvää sääntelyä. Muutostarpeet juontavat juurensa perustavanlaatuisen turvallisuustilanteen muutokseen, jossa merkittävin yksittäinen tekijä on ollut Venäjän Ukrainaa vastaan käynnistämä täysimittainen hyökkäyssota.

Jatkovalmistelussa huomioitavaksi

Suomen kansallisen turvallisuuden suojaamisessa oikea-aikainen ja riittävä viranomaisyhteistyö on avainasemassa. Keskusrikospoliisi on tuonut työryhmissä esille tarpeen laajentaa eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annettua lakia ja lain valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annettua lakia siltä osin, kuin niissä säädetään lupa- ja etuostoharkintaa suorittavien ministeriöiden tiedonsaantioikeuksista poliisilta.

Nykyisellään lupa- tai etuostoharkintaa suorittaessaan ministeriöillä on oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot Keskusrikospoliisin alaisen Rahanpesun selvittelykeskuksen rahanpesurekisteristä silloin, kun tiedon luovutus on välttämätöntä kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi. Myös muut poliisin rekisterit kuin rahanpesurekisteri voivat yksittäistapauksessa sisältää tietoja, jotka olisivat välttämättömiä lupa- ja etuostolakien mukaisiin prosesseihin. Jatkovalmistelussa tulee harkita, voidaanko lupa- ja etuostolakeja muuttaa siten, että tiedonsaantioikeutta koskevissa pykälissä tiedonsaantioikeutta ei rajattaisi poliisin osalta vain rahanpesurekisteriin, vaan tiedonluovuttajana mainittaisiin poliisi, eikä tiettyä rekisteriä, kuten muidenkin viranomaisten osalta on säädetty (lupalain 8 § ja etuostolain 13 §). Muutos voitaisiin toteuttaa poistamalla tiedonsaantioikeuspykälistä maininta rahanpesurekisteristä seuraavasti:

"Puolustusministeriöllä on oikeus kiinteistön hankinnan luvanvaraisuuden ja luvan myöntämisen edellytysten selvittämiseksi sekä muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi saada maksutta välttämättömät tiedot salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä Maanmittauslaitokselta, Maahanmuuttovirastolta, ~~keskusrikospoliisilta rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain (445/2017) 3 §:ssä tarkoitetusta rahanpesurekisteristä~~, Patentti- ja rekisterihallitukselta, Huoltovarmuuskeskukselta, Rajavartiolaitokselta, Puolustusvoimilta ja Verohallinnolta sekä lisäksi kunnalta tiedot kiinteistöä koskevista kaavoista ja maankäytön muista suunnitelmista." (Lupalain 8 §)

Keskusrikospoliisi katsoo, että nykyinen vakiintunut prosessi, jossa KRP on poliisin lausunnonantajana, on toiminut hyvin eikä sitä ole tarpeen muuttaa. Hallituksen esityksessä on syytä täsmentää, että muutoksen myötä lausunnonantajan käytössä olisivat kaikki poliisihallituksen ylläpitämät rekisterit sekä KRP:n Rahanpesun selvittelykeskuksen ylläpitämä rahanpesurekisteri.

Tiedonsaantioikeuksia laajennettaessa tulisi huomioida, että poliisin rekistereissä olevan tiedon luovuttamiseen saattaa liittyä esimerkiksi meneillään olevan esitutkinnan turvaamiseen tai kansalliseen tai kansainväliseen tiedustelutietoon liittyviä esteitä. Näin ollen harkintavalta tiedon luovutettavuudesta lupa- tai etuostolain mukaiseen käytötarkoitukseen tulee aina säilyä tiedon luovuttajalla.

Keskusrikospoliisin päällikkö
Poliisineuvos

Robin Lardot

Ylitarkastaja

Lotta Järvinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 24.10.2024 klo 10:05. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.

Jakelu

Puolustusministeriö

Tiedoksi

Poliisihallitus